

Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

7/24385
6.6.152

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI - THSK ÇOCUK VE ERGEN SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANLIĞI - THSK ÇOCUK VE ERGEN SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANLIĞI EVRAK BİRİMİ
209.2013.11.14 - 2013.5789.36

0000704831

Sayı : 67414668-610-
Konu : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı' nın 07/06/2013 tarih ve 43452547-120.00-127539 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili M. Sezgin TANRIKULU tarafından verilen “Çocuklarda görülen bodurluk vakalarına ilişkin” 7/24385 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.

Arz ederim.

Dr. Mehmet MÜEZZİNOĞLU
Sağlık Bakanı

EKLER:

1- Soru önergesi cevabı (3 sayfa)

İstanbul Milletvekili M. Sezgin TANRIKULU tarafından verilen “Çocuklarda görülen bodurluk vakalarına ilişkin” 7/24385 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır:

UNICEF tarafından yapılan araştırma raporlarında Türkiye’deki çocukların % 10’unda bodurluk olduğu vurgulanmaktadır. Burada söz konusu sorun, büyümede yetersizliği yada yeterince boy atamamanın çok ötesinde bir durumdur. Bodurluk, çocukları yaşamları boyunca sürecek bir yetersiz beslenme, hastalık, yoksulluk ve eşitsizlik döngüsüne hapsedebilmektedir. Çocuğun yaşamının ilk aylarında büyümeme durumu beynin de, dolayısıyla bilişsel kapasitenin de gelişmemesi anlamına gelmektedir. Ve bu durum kalıcıdır. Yine UNICEF yoksulluğun, ailede verilen bakımın yetersizliğinin ve kamu hizmetlerindeki açıkların yansıması olarak bodurluğun en önemli nedeninin yoksulluk olduğuna da dikkat çekmektedir. UNICEF Genel Direktörü Anthony Lake, “Bodurluk, bir çocuk söz konusu olduğunda yaşamdaki fırsatları köreltebilir ve bir ulusun kalkınma fırsatlarını yok edebilir.” diyerek sorunun bir ülke için ne denli önemli olduğunu da gözler önüne sermektedir.

Bu bağlamda;

1) Bebek bekleyen annelerin demir ve follik asit gibi temel besleyici ihtiyaçlarının ücretsiz karşılanması yönünde hükümetinizin bir uygulaması mevcut mudur? Hükümetiniz tarafından hangi besin öğeleri, besleyiciler bebek bekleyen annelere ücretsiz olarak temin edilmektedir?

2) 2008 yılında dünyanın önde gelen sekiz iktisatçısı tarafından “Kopenhag Mutabakatı” olarak bilinen küresel ölçekte en büyük önem taşıyan on görevle ilgili tavsiyeler içerisinde küçük çocuklara mikronütriye sağlanmasının gerekliliği yönünde UNICEF tarafından da kabul görmüş olan tavsiyeleri uyarınca hükümetinizin UNICEF ve BM ile birlikte yürüttüğü ortak bir proje bulunmakta mıdır? Özellikle 5 yaşından küçük çocuklar ile ilköğretim çağındaki çocuklara ücretsiz olarak mikronütriye ürünler, destekleyici besin maddeleri temin edilmekte midir? 2012 yılı ve 2013 Nisan ayı sonu itibari ile yapılan çalışmalar nelerdir?

3) Ülkemizde bur sorunun önüne geçebilmek için Bakanlığınız tarafından çocuklar izleme-tarama uygulaması yapılmakta mıdır?

CEVAPLAR:

Anne ve bebek sağlığı açısından önemli bir neden olan anemiye bağlı oluşabilecek komplikasyonları önleyebilmek amacıyla Bakanlığımızca 2005 yılından itibaren “Gebelere Demir Destek Programı” yürütülmektedir. Program kapsamında klinik anemi olmasa da günlük demir gereksinimini göz önüne alarak tüm gebelere ikinci trimestirden başlayarak 6 ay ve doğum sonu 3 ay olmak üzere toplam 9 ay süre ile destek olarak günlük 40-60 mg elementer demir verilmektedir. Ayrıca ülkemizde gebelerde ve doğurganlık çağındaki kadınlarda yaygın bir D vitamini eksikliği sorunu olduğu, bunun süt verme döneminde de sürdüğü, bu durumun hem anne hem de bebekler için riskler yarattığı bilinmektedir. Bu nedenle de 2011/34 sayılı genelge ile “D vitamini Destek Programı Uygulaması” başlatılmıştır. Bu programla toplumda D vitamini kullanım bilinci güçlendirilerek gebe ve fetus sağlığının korunması ve yenidoğan dönemi başta olmak üzere bebeklik döneminde D vitamini eksikliğinin önlenmesi amaçlanmaktadır. Program kapsamında bütün gebelere ilk 3 aydan sonra günde 1200 IU (Günde 9 damla) D vitamininin ağızdan verilmesi, bu uygulamanın emzirme süresince devam etmesi ve doğum sonrası en az ilk 6 ay sürdürülmesi çalışmaları devam etmektedir.

Bakanlığımızın bebek-çocuk beslenmesinde temel politikası; “Bebeklerin ilk 6 ay sadece anne sütü alması ve 6. ayın sonunda uygun ve yeterli miktarda ek besine geçilerek, emzirmenin 2 yaşına kadar sürdürülmesidir. Bu kapsamda, 1991 yılından bugüne UNICEF işbirliğinde temel amacı emzirmenin korunması, özendirilmesi ve desteklenmesi olan “Anne

Sütünün Teşviki ve Bebek Dostu Sağlık Kuruluşları Programı” ve 5 yaş altı çocuklarda akut ve kronik malnütrisyonun önlenmesi amacıyla bu programla koordineli olarak “Tamamlayıcı Beslenme Programı” yürütülmektedir. Ayrıca bu politikaya ek olarak, toplumun demir yetersizliği konusunda bilinçlendirilmesi, 4-12 ay arası her bebeğe profilaktik amaçlı ücretsiz demir desteği sağlanması, 13-24 ay anemisi olan bebeklere demir tedavisi önerilmesi amacıyla Nisan 2004’ten bu yana “Emzirmenin Korunması, Özendirilmesi, Desteklenmesi İle Demir Yetersizliği Anemisinin Önlenmesi ve Kontrolü Programı: Demir Gibi Türkiye” ile 2005 yılının Mayıs ayından itibaren de bebeklerin kemik gelişimini desteklemek, dengesiz ve yetersiz beslenmeye bağlı sağlık sorunlarından olan Raşitizmi önlemek amacıyla “Bebeklerde D Vitamini Yetersizliğinin Önlenmesi ve Kemik Sağlığının Geliştirilmesi Programı” yürütülmektedir. Bu programlar kapsamında ülkemizde doğan her bebeğe ücretsiz D vitamini desteği ve 4. aydan itibaren de ücretsiz Demir desteği sağlanmaktadır. 2012 yılı ve 2013 yılında da D vitamini ve Demir preparatı alımları yapılarak illere gönderilmiş olup bebeklere ücretsiz dağıtımları yapılmaktadır.

Ülkemizde de önemli bir halk sağlığı sorunu olan iyot yetersizliği hastalıklarının önlenmesine yönelik olarak, 1994 yılından beri Bakanlığımız, UNICEF işbirliğinde “İyot Yetersizliği Hastalıklarının Önlenmesi ve Tuzun İyotlanması Programı” nı yürütmektedir. Bu program kapsamında üretilen tüm sofraya tuzları iyot ile zenginleştirilmiştir.

Yine Bakanlığımız tarafından, bebek-çocuk izlemlerinin niteliğini arttırmak ve standartlarını belirlemek amacıyla “Bebek ve Çocuk İzlem Protokolleri” hazırlanmıştır. İzlem dönemine uygun olarak tüm bebek ve çocukların değerlendirilmesi, varsa sorunlarının tespiti, soruna yaklaşım, rutin uygulamalar gibi konuları içeren izlemler çerçevesinde bebekler; doğumda ve doğumdan sonra ilk 48 saat içinde hastanede olmak üzere, 15. günde, 41. günde, 2., 3., 4., 6., 9. ayda, çocuklar; 12., 18., 24., 30., 36., 48. ve 60. ayda Aile Hekimlerince izlenmektedir. Okul çağı (6-9 yaş) çocuklarının ise yılda 1 kez izlemi yapılması gerekmekte olup, yapılan tüm izlemlerde bebek ve çocuklar büyüme ve gelişmeleri yönünden de değerlendirilerek, tespit edilen sorun/sorunlara yönelik müdahaleler yapılmaktadır.

Bakanlık olarak her yaşta yeterli ve dengeli beslenmeyi teşvik amacıyla çeşitli programlar yürütmekteyiz. Bunlardan ilki, ilgili bütün kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde yürütülen “Türkiye Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programı (2010-2014)” dır. Program ile bütün yaş gruplarında özellikle de çocuklarda yeterli ve dengeli beslenme ve düzenli fiziksel aktivite alışkanlığının kazandırılması temel hedefimizdir.

Çocukluk çağındaki obezite ile mücadelede ihtiyaç duyulan çalışmalar için Bakanlığımızın katkısı ile Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 21.07.2011 tarihli ve 2011/41 sayılı genelge yayımlanmıştır. Eğitim kurumlarımızın, yatılı veya pansiyonlu yemekhaneleri dâhil olmak üzere kantinleri, çay ocakları, büfeleri, v.b. yerlerde, çocukların dengesiz beslenmesine ve şişmanlığa (obezite) sebep olabileceğinden, doğal maden suları hariç, enerji yoğunluğu yüksek, besin değeri düşük olan enerji içecekleri, gazlı içecekler, aromalı içecekler ve kolalı içecekler ile kızartma ve cipslerin satışlarının yapılmaması, otomatik satış yapan makinelerde bulundurulmaması, bunların yerine süt, ayran, yoğurt, meyve suyu, taze sıkılmış meyve suyu ve tane ile satış yapılabilen meyve bulundurulması sağlanmıştır. Yine Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği içinde Şubat 2010 tarihinden itibaren “Beslenme Dostu Okul Projesi” başlatılmıştır. Bu projede ise okul kantinlerinde sağlıklı gıdaları (süt, yoğurt, ayran, meyve ve meyve suyu vb) bulundurma kriterini sağlayan ve sağlıklı beslenmeyi teşvik eden okullara “Beslenme Dostu Okul” sertifikası verilmektedir.

İlköğretim okulu öğrencilerinin sağlıklı büyümelerini desteklemek üzere Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve Bakanlığımızın işbirliğiyle 2012 yılından beri “Okul Sütü Programı” uygulanmaktadır.

Eylem planları doğrultusunda çeşitli eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yürütülmekte, medya kampanyaları hazırlanmaktadır.

Toplumu bilinçlendirme ve bilgilendirme çalışmaları kapsamında eğitim materyalleri geliştirilmektedir. Bakanlığımızca yürütülen beslenme ile ilgili çalışmalarımıza www.beslenme.gov.tr ile www.diyabet.gov.tr adreslerinden ulaşılabilir.

Ayrıca yürütülen programlar kapsamında çeşitli üniversiteler işbirliğinde gerçekleştirdiğimiz bilimsel ve ülke genelini yansıtan araştırmalarla çocukların beslenme durumunun yansıtacak izlemler yapılmakta ve buna göre politikalarımız yönlendirilmektedir.

Bu kapsamda çocuklarda zayıflık ve şişmanlık durumunu saptamak amacıyla 2009 yılında Milli Eğitim Bakanlığı ve Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi işbirliğinde "Türkiye'de Okul Çağı Çocuklarında (6-10 yaş) Büyümenin İzlenmesi Projesi Araştırması" gerçekleştirilmiştir. Araştırma 26 ilde 140 ilköğretim okulunda 1. 2. 3. ve 4. sınıflardan bir şube seçilerek 12301 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırma sonuçları 2011 yılında yayımlanmıştır. Sonuçlar Dünya Sağlık Örgütü WHO-MGRS -2006 değerleri dikkate alınarak değerlendirilmiştir.

Aynı amaçla Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması da gerçekleştirilmiştir.

Özellikle 5 yaş altı çocuklara yönelik beslenme durumunun değerlendirilmesini içeren ve 5 yılda bir tekrarlanan Türkiye Nüfus Sağlık Araştırması da 2013 yılında yapılacaktır.

Ayrıca Dünya Sağlık Örgütü, Milli Eğitim Bakanlığı Hacettepe Üniversitesi işbirliğinde Avrupa bölgesinde 21 ülkede uygulanan Çocukluk Çağı Obezite Surveyans Araştırmasının 3.Periyoduna ülkemizde katılım sağlamıştır. Mayıs ayında saha uygulaması yapılarak 67 ilde 216 ilkokulda 2.sınıflarda yapılmış ve 5700 öğrenciye ulaşılmıştır. Analizler devam etmektedir.

Özetle; samimiyetle dile getirmiş olduğunuz endişelere yönelik yapılması gerekenler fazlasıyla yapılmaktadır. Bu güne kadar olduğu gibi bundan sonrada Bakanlığım insanlarımızın sağlık ve esenliği için çalışmaya devam edecektir.

Konuya gösterdiğiniz ilgiye teşekkür ederim.